

ÉRTÉKELÉSI SZABÁLYZAT

CÉGNÉV: Győri Atlétikai Club

SZÉKHELY: Győr, Kálvária utca 4-10.

ADÓSZÁM: 18337213-2-08

a továbbiakban: Szervezet

Jelen Szabályzat a Szervezet Számviteli politikájának részeként tartalmazza a Szervezet eszközeinek és forrásainak értékelési szabályait.

Az e Szabályzatban foglaltak a Szervezet elnökének jóváhagyásával 2014. január 1. napjával lépnek hatályba.

A Szabályzat folyamatos karbantartása és módosítása az elnök hatáskörébe tartozik.

Jelen szabályzatban a szervezet, a társaság és gazdálkodó szervezet kifejezések alatt a Győri Atlétikai Klub egyesületet fogalmát kell érteni.

A Szabályzat a Szervezet valamennyi munkavállalója, foglalkoztatottja számára kötelező. Az előírások be nem tartása esetén felelősségre vonást kell alkalmazni.

Kelt, Győr 2014. október 25.

Elnök

TARTALOMJEGYZÉK

1.	Az értékelési szabályzat fogalma, célja	3. oldal
2.	Az értékelés fogalma	3. oldal
3.	Az eszközök bekerülési (beszerzési) értékének meghatározása	4. oldal
4.	Értékcsökkenés, hasznos élettartam, maradványérték	7. oldal
5.	Értékhelyesbítés	11. oldal
6.	Az eszközök értékvesztése és az értékvesztés visszaírása	12. oldal
7.	Devizás értékelés	14. oldal
8.	Egyes mérleg tételek értékelése	18. oldal
9.	Záró rendelkezések	24. oldal

1. Az értékelési szabályzat fogalma, célja

Az értékelési szabályzat az eszközök és források értékelésére vonatkozó számvitel-politikai döntés – az adott gazdálkodónál követendő – gyakorlati végrehajtásának szabályozása, és mint ilyen, tartalmazza az eszközök és források évközi és év végi értékelésének technikáját, valamint a leltárba bekerülő értékek meghatározását.

Az értékelési szabályzatba tartozik az előbbiekből következően:

- a beszerzési (bekerülési) érték meghatározását, nyilvántartását
- a nyilvántartási érték változásának (növekedésének, csökkenésének) lehetséges esetei , tartalmának meghatározása
- az év végi értékelés módját, módszereit
- az állományból történő kivezetés feltételeinek előírását.

A számviteli politikánk tartalmazza az alapvető döntéseket az eszközök és a források értékelésének kérdésében, adottságainknak, körülményeinknek leginkább megfelelő értékelési elveket, módszereket, az eljárások meghatározásával, megválasztásával. Értékelési szabályzatunk összefoglalja a számviteli politikánk keretében hozott döntések gyakorlati végrehajtását.

A szabályzat összeállítása során figyelembe vettük a vállalkozás folytatásának, a következetesség, a lényegesség, a világosság és a teljesség elvét.

Az előző évi mérlegkészítésnél alkalmazott értékelési elvek csak akkor változtathatók meg, ha a változtatást előidéző tényezők tartósan - legalább egy éven túl - jelentkeznek és a változás állandónak, tartósnak minősül. Ez esetben a változtatást előidéző tényezőket és számszerűsített hatásukat a kiegészítő mellékletben részletezni kell.

Az eszközöket és a kötelezettségeket leltározással (mennyiségi felvétellel, egyeztetéssel) ellenőrizni és - a számviteli törvényben szabályozott esetek kivételével - egyenként értékelni kell. A különböző időpontokban beszerzett, előállított, általában csoportosan nyilvántartott, azonos paraméterekkel rendelkező eszközöknél az átlagos beszerzési (előállítási) áron, továbbá a FIFO módszerrel történő értékelés is alkalmazható.

A mérlegben kimutatott eredmény meghatározásakor, a mérlegtételek körültekintően elvégzett értékelése során figyelembe kell venni minden olyan értékcsökkenést, értékvesztést, amely a mérleg fordulónapján meglévő eszközöket érinti, a mérlegkészítés időpontjáig ismertté vált.

2. Az értékelés fogalma

Értékelés alatt az eszközöknek és a forrásoknak az egyszerűsített éves beszámoló mérlegében szerepeltetendő értékének meghatározását értjük. Az eszközök és kötelezettségek értékelésének rendjére vonatkozó szabályzatnak tartalmaznia kell a számviteli politika keretében hozott döntések gyakorlati végrehajtását, az eszközök és a források értékelési technikáját is.

Az értékelés azt a tevékenységet jelenti, amely során a vagyontárgyak értéke kiszámításra kerül. Egy vagyontárgy értékét úgy kapjuk meg, ha annak mennyiségét megszorozzuk az egységárával. Az egységár döntően befolyásolja az érték nagyságát.

Ahol a Szabályzat beszerzési értéket vagy előállítási költséget említ, ott az alábbiakat kell érteni:

A **beszerzési ár** (beszerzési költség) az a ráfordítás, amely az eszköz megszerzése, létesítése, üzembe helyezése érdekében az üzembe helyezésig, a raktárba történő beszállításáig felmerült, az eszközhöz egyedileg hozzákapcsolható. Nem része a beszerzési árnak a levonható előzetesen felszámított általános forgalmi adó.

Saját előállítási eszközök esetében bekerülési értéknek az előállítási költség számít.

3. Az eszközök bekerülési (beszerzési) értékének meghatározása

A befektetett eszközöket, a forgóeszközöket a bekerülési értéken kell értékelni, csökkentve azt az alkalmazott leírásokkal, és növelve azt a visszaírás összegével.

Amennyiben az üzleti év mérleg fordulónapján az egyedi eszköz piaci értéke alacsonyabb a könyv szerinti értékénél, akkor az így mutatkozó különbözetet az amortizálandó eszközök esetében terven felüli értékcsökkenésként, minden más eszköz esetében pedig értékvesztésként kell elszámolni.

A terven felüli értékcsökkenés, az értékvesztés visszaírását az üzleti év mérleg fordulónapjára vonatkozó értékelés keretében kell végrehajtani.

Az eszköz bekerülési (beszerzési, előállítási) értéke az eszköz megszerzése, létesítése, üzembe helyezése érdekében az üzembe helyezésig, a raktárba történő beszállításig felmerült, az eszközhöz egyedileg hozzákapcsolható tételek együttes összege.

A bekerülési (beszerzési) érték az engedményekkel csökkentett, felárakkal növelt vételárat, továbbá az eszköz beszerzésével, üzembe helyezésével, raktárba történt beszállításával kapcsolatban felmerült szállítási és rakodási, alapozási, szerelési, üzembe helyezési, közvetítői tevékenység ellenértékét, díjait (ezen tevékenységeknek saját vállalkozásban történt végzése esetén a közvetlen önköltség aktivált értékét), a bizományi díjat, a beszerzéshez kapcsolódó adókat és adójellegű tételeket, a vámterheket foglalja magában.

A BEKERÜLÉSI ÉRTÉK MEGHATÁROZÁSA

A **bekerülési (beszerzési) érték részét képezi** - az előző bekezdésben felsoroltakon túlmenően - az eszköz beszerzéséhez szorosan kapcsolódó:

- illeték [vagyonszerzés (ajándék, öröklés, adásvétel, csere után járó) illetéke],
- az előzetesen felszámított, de le nem vonható általános forgalmi adó,
- a jogszabályon alapuló hatósági igazgatási, szolgáltatási díj,
- az egyéb hatósági igazgatási, szolgáltatási eljárási díj (környezetvédelmi termékdíj, szakértői díj),
- a vásárolt vételi opció díja
- az eszköz beszerzéséhez, előállításához közvetlenül kapcsolódóan igénybe vett hitel, kölcsön
  - felvétele előtt fizetett - a hitel, a kölcsön feltételként előírt - bankgarancia díja,
  - szerződésben meghatározott, a hitel igénybevétele miatt fizetett kezelési díj, folyósítási jutalék, a hitel igénybevételeig felszámított rendelkezésre tartási jutalék,
  - szerződés közjegyzői hitelesítésének díja,
  - felvétele után az eszköz üzembe helyezésig, raktárba történő beszállításig terjedő időszakra elszámolt (időszakot terhelő) kamat;
- a beruházáshoz közvetlenül kapcsolódó - az eszköz üzembe helyezésig terjedő időszakra elszámolt (időszakot terhelő) - biztosítási díj; továbbá
- a beruházáshoz, a vagyoni értékű joghoz közvetlenül kapcsolódó - devizaszámlán meglévő devizakészlettel nem fedezett - devizakötelezettségnek az eszköz üzembe helyezésig terjedő időszakra elszámolt árfolyamkülönbözete, függetlenül attól, hogy az árfolyamnyereség vagy árfolyamvesztés; valamint
- a beruházás tervezés, a beruházás előkészítés, a beruházás lebonyolítás, az új technológia elsajátítás (a betanítás) díjai, közvetlen költségei.
- a tárgyi eszköz biztonságos üzemeltetéséhez, rendeltetésszerű használatához szükséges - és a tárgyi eszköz beszerzésével egy időben vagy annak üzembe helyezésig beszerzett - tartozékok, tartalék alkatrészek beszerzési értéke

A **bekerülési (beszerzési) értéket csökkenti** a próbaüzemeltetés során előállított, raktárra vett, értékesített termék, teljesített szolgáltatás előállítási költsége, ennek hiányában az állományba vételkor piaci értéke, illetve a még várhatóan felmerülő költségekkel csökkentett eladási ára, várható eladási ára, legfeljebb a próbaüzemeltetés - bekerülési (beszerzési) értéként figyelembe vett - költségig, valamint a bekerülési (beszerzési) értékben elszámolt kamat összegét csökkenti

a beruházásra adott előleg után, annak elszámolásáig, a beruházásra elkülönített pénzeszköz után, annak felhasználásáig kapott kamat összege.

A bekerülési (beszerzési) értéknek **nem része** a levonható előzetesen felszámított általános forgalmi adó, továbbá az általános forgalmi adóról szóló törvény szerint ellenérték arányában megosztott előzetesen felszámított általános forgalmi adó le nem vonható hányada. A beruházáshoz kapcsolódó, véglegesen kapott támogatás összege nem csökkenti az eszköz bekerülési (beszerzési) értékét.

A bekerülési (beszerzési) érték részét képezi **földgáz, villamos energia, ivóvíz beszerzése esetén** a földgáz egyetemes szolgáltató, a földgázkereskedő, a villamos energia egyetemes szolgáltató, a villamosenergia-kereskedő, az ivóvíz-szolgáltató által a földgáz, villamos energia, az ivóvíz végfelhasználónak (fogyasztónak) történő értékesítéséről kiállított számlában szereplő, külön jogszabály szerint kötelezően felszámított díjak, tételek.

A bekerülési érték meghatározásának időpontja

A bekerülési (beszerzési) érték részét képező tételeket a felmerüléskor, a gazdasági esemény megtörténtekor (legkésőbb az üzembe helyezéskor) kell számításba venni a számlázott, a kivetett összegben. Amennyiben az üzembe helyezésig, a raktárba történő beszállításig a számla, a megfelelő bizonylat nem érkezett meg, a fizetendő összeget az illetékes hatóság nem állapította meg, akkor az adott eszköz értékét a rendelkezésre álló dokumentumok (szerződés, piaci információ, jogszabályi előírás) alapján kell meghatározni. Az így meghatározott érték és a ténylegesen számlázott vagy később módosított fizetendő (kivetett) összeg közötti különbözettel a beszerzési értéket a végleges bizonylatok kézhezvétele időpontjában akkor kell módosítani, ha a különbség összege az adott eszköz értékét jelentősen módosítja. Amennyiben a különbség összege jelentősen nem módosítja az adott eszköz bekerülési (beszerzési) értékét, annak összegét a végleges bizonylatok kézhezvétele időpontjában egyéb ráfordításként, illetve egyéb bevételként kell elszámolni.

Ingtalan bontási költség elszámolása

Építési telek (földterület) és rajta lévő épület, építmény egyidejű beszerzése esetén, amennyiben az épületet, az építményt rendeltetésszerűen nem veszik használatba (az épület, építmény rendeltetésszerűen nem hasznosítható), akkor az épület, építmény beszerzési, bontási költségeit, továbbá a vásárolt teleknek építkezésre alkalmassá tétele érdekében végzett munkák költségeit, ráfordításait a telek (a földterület) értékét növelő beszerzési költségként kell elszámolni a telek (a földterület) bontás utáni (az üres telek) piaci értékének megfelelő összegig, az ezt meghaladó költségeket, ráfordításokat a megvalósuló beruházás (az épület, az építmény) bekerülési (beszerzési) értékeként kell figyelembe venni.

Egy adott beruházás miatt lebontott és újraépített épület, építmény bontásának költségeit az adott beruházás bekerülési (beszerzési) értékébe be kell számítani. Az újraépítés költsége az újraépített eszköz bekerülési (beszerzési) értékének minősül.

A tárgyi eszköznél értéket növelő bekerülési (beszerzési) értéként kell figyelembe venni: a meglévő tárgyi eszköz

- bővítésével,
- rendeltetésének megváltoztatásával,
- átalakításával,
- élettartamának növelésével

összefüggő munka, továbbá

- az elhasználdott tárgyi eszköz eredeti állaga (kapacitása, pontossága) helyreállítását szolgáló felújítási munka ellenértékét (saját vállalkozásban történt megvalósítása esetén a közvetlen önköltség aktivált értékét is)

- használati értékét növelő munkafolyamatok, illetve megmunkálás ellenértékét jelentő bér munkadíjat.

- ingatlan beszerzése esetén az ingatlan értékébe - szerződés alapján - beszámított, korábban a bérleti jog megvásárlása címén fizetett, bérleti jogként kimutatott (még le nem írt) összeget.

Gazdasági szervezetnél alapításkor, tőkeemeléskor a jegyzett tőke fedezeteként, továbbá a jegyzési, a kibocsátási érték és a névérték különbözeteként, a jegyzett tőkén felüli tőke fedezeteként nem pénzbeli (vagyon) hozzájárulásként átvett (kapott) eszköz létesítő okiratban, annak módosításában, illetve a közgyűlési, az alapítói, a taggyűlési határozatban meghatározott értéke bekerülési (beszerzési) értéknek minősül. **Átalakulás** esetén a létesítő okiratban meghatározott értéknek az átalakulással létrejövő gazdasági végleges vagyonmérlegében szereplő értéket kell tekinteni.

Üzleti vagy cégérték a megvásárolt szervezetért fizetett ellenérték és a megvásárolt szervezet eszközeinek a kötelezettségekkel csökkentett értéke közötti különbség, ha a fizetett ellenérték a magasabb.

A **gazdasági szervezetben lévő tulajdoni részesedést jelentő befektetés** bekerülési (beszerzési) értéke

vásárláskor a részvényekért, üzletrészekért, vagyoni betétekért fizetett ellenérték (vétélár),

cégvásárláskor - üzleti vagy cégérték, illetve negatív üzleti vagy cégérték kimutatása esetén - az üzleti vagy cégértékkel csökkentett, a negatív üzleti vagy cégértékkel növelt ellenérték (vétélár).

alapításkor, tőkeemeléskor a létesítő okiratban, annak módosításában, illetve a közgyűlési, az alapítói, a taggyűlési határozatban a jegyzett tőke fedezeteként, valamint a jegyzési, a kibocsátási érték és a névérték különbözeteként, a jegyzett tőkén felüli tőke fedezeteként meghatározott vagyoni hozzájárulás együttes értéke a ténylegesen befizetett pénzbetétnak és a rendelkezésre bocsátott nem pénzbeli betétnek megfelelő összegben.

A gazdasági társaságban lévő tulajdoni részesedést jelentő **befektetés névértéke fejében** a jegyzett tőke leszállításakor **átvett eszköz** bekerülési (beszerzési) értéke a gazdasági szervezet által közölt, illetve számlázott érték, a gazdasági szervezet jogutód nélküli megszűnése esetén a vagyonfelosztási javaslat szerinti érték.

Gazdasági társaság átalakulása esetén a megszűnt gazdasági társaságban lévő tulajdoni részesedést jelentő befektetés ellenében kapott részesedés bekerülési (beszerzési) értéke a megszűnt részesedésre jutó - a megszűnt gazdasági társaság végleges vagyonmérlege szerinti - saját tőke összege (kiválás esetén a kiválással létrejött gazdasági társaság végleges vagyonmérlege szerinti saját tőke összege).

Beolvadása esetén a külső tulajdonosnál a megszűnt gazdasági társaságban lévő tulajdoni részesedést jelentő befektetés ellenében kapott részesedés bekerülési (beszerzési) értéke a megszűnt részesedésre jutó - a megszűnt gazdasági társaság végleges vagyonmérlege szerinti - saját tőke összege.

Követelés fejében átvett eszköz bekerülési (beszerzési) értéke az eszköz megállapodás, csereszerződés, vagyonfelosztási javaslat szerinti (számlázott, bizonylatolt) értéke.

Csere útján beszerzett eszköz bekerülési (beszerzési) értéke az eszköz csereszerződés szerinti értéke, a cserebe adott eszköz eladási ára.

A **tértítés nélkül** (a visszaadási kötelezettség nélkül) **átvett eszköz**, illetve az ajándékként, hagyatékként kapott eszköz, továbbá a többletként fellelt (a nem adminisztrációs hibából származó többlet-) eszköz bekerülési (beszerzési) értéke - ha jogszabály eltérően nem rendelkezik - az eszköznek az állományba vétel időpontjában ismert piaci értéke.

A **pénzügyi lízing keretében átadott**, a részletfizetéssel, a halasztott fizetéssel értékesített és a szerződés szerinti feltételek teljesülésének megghiúsulása miatt **később visszavett**, a két időpont között a vevő által használt eszköz visszavételkori beszerzési értékeként az eszköz - a lízingbe adó, illetve az eladó által kiállított helyesbítő számlában rögzített - piaci értékét, legfeljebb az eredeti eladási árát kell figyelembe venni.

AZ ELŐÁLLÍTÁSI ÉRTÉK MEGHATÁROZÁSA

Az **eszköz bekerülési** (előállítási) **értékének részét** képezik azok a költségek, amelyek

az eszköz (termék) előállítása, üzembe helyezése, bővítése, rendeltetésének megváltoztatása, átalakítása, eredeti állagának helyreállítása során közvetlenül felmerültek,

- az előállítással bizonyíthatóan szoros kapcsolatban voltak, továbbá
- az eszközre (termékre) megfelelő mutatók, jellemzők segítségével elszámolhatók (együttesen: közvetlen önköltség).

Az elvégzett, a nyújtott, a teljesített **szolgáltatás bekerülési** (előállítási) **értékének részét** azok a költségek képezik, amelyek

- a szolgáltatás végzése, nyújtása, teljesítése során közvetlenül felmerültek,
- a szolgáltatás végzésével, nyújtásával, teljesítésével szoros kapcsolatban voltak, továbbá
- a szolgáltatásra megfelelő mutatók, jellemzők segítségével elszámolhatók (együttesen: közvetlen önköltség).

Az **előállítási költségek között kell elszámolni** [és így a bekerülési (előállítási) érték részét képezi] az idegen vállalkozó által megvalósított beruházáshoz a beruházó által biztosított (az idegen vállalkozó felé nem számlázott) vásárolt anyag bekerülési (beszerzési) értékét, továbbá a saját előállítású termék, nyújtott szolgáltatás közvetlen önköltségét a vásárolt anyag, a saját előállítású termék tényleges beépítésekor, a szolgáltatásnyújtással egyidejűleg.

Az eszközértékelés alapjául szolgáló **közvetlen önköltség nem tartalmazza** az értékesítési költségeket és az előállítással közvetlen kapcsolatba nem hozható igazgatási és egyéb általános költségeket.

Amennyiben az értékesítésnek az eladott áruk beszerzési értékével, a közvetített szolgáltatások értékével csökkentett nettó árbevétele valamely üzleti évben az egymilliárd forintot vagy a költség nemek szerinti költségek együttes összege az ötszázmillió forintot meghaladja, az ezt követő évtől kezdődően a saját előállítású termékek, a végzett szolgáltatások önköltségét az önköltségszámítás rendjére vonatkozó belső szabályzat szerinti utókalkuláció módszerével kell megállapítani. Ezen kötelezettsége alól a vállalkozó a későbbiek során - a feltételek ismételt teljesülése esetén - sem mentesül.

Nem kell önköltség számítási szabályzatot készítenie:

- az egyszerűsített beszámolót készítő gazdálkodó,
- az egyszerűsített éves beszámolót (ideértve a mikrogazdálkodói egyszerűsített éves beszámolót) készítő gazdálkodó, továbbá
- a fenti bekezdésben meghatározott értékhatárt el nem érő gazdálkodó.

A gazdálkodó szervezetünk önköltség számítási szabályzat elkészítésére nem kötelezett

4. Értékcsökkenés, hasznos élettartam, maradványérték

Terv szerinti értékcsökkenés

Terv szerinti értékcsökkenést a már rendeltetésszerűen használatba vett, üzembe helyezett tárgyi eszközök, immateriális javak után kell elszámolni addig, amíg azokat rendeltetésüknek megfelelően használják.

A tárgyi eszközöknek a hasznos élettartam végén várható maradványértékkel csökkentett bekerülési (beszerzési, illetve előállítási) értékét azokra az évekre kell felosztania a vállalkozásnak, amelyekben ezeket az eszközöket előreláthatóan használni fogja (az értékcsökkenés elszámolása). A meghatározásból következik, hogy a hasznos élettartam rövidebb is lehet, mint az az időtartam, ameddig az adott tárgyi eszközt a várható fizikai elhasználódás, az erkölcsi avulás, az egyéb korlátozó tényezők (műszaki ismérvek) figyelembe vételével használni lehet.

A 100 ezer forint egyedi beszerzési, előállítási érték alatti vagyoni értékű jogok, szellemi termékek, tárgyi eszközök bekerülési értéke - a gazdálkodó szervezet döntésétől függően - a használatbavételkor értékcsökkenési leírásként egy összegben elszámolt összege.

A gazdálkodó szervezet választja a 100 ezer forint egyedi beszerzési érték alatti eszközök esetében az egy összegben történő értékcsökkenés elszámolásának lehetőségét.

Az évenként elszámolandó **értékcsökkenés meghatározásának módjait**

- a bekerülési értékhez – maradvány érték megállapítása esetén a maradványértékkel csökkentett bekerülési értékhez (bruttó értékhez), vagy
- a nettó értékhez (a terv szerint elszámolt értékcsökkenéssel csökkentett bruttó értékhez) viszonyított arányát, vagy
- a bekerülési értéknek a teljesítménnyel arányos összegét, illetve
- az értékcsökkenés évenkénti abszolút összegét

az egyedi eszköz várható használata, ebből adódó élettartama, fizikai elhasználódása és erkölcsi avulása, az adott vállalkozási tevékenységre jellemző körülmények figyelembevételével kell megtervezni, és azokat a nyilvántartásokon történő rögzítést követően a rendeltetésszerű használatbavételtől, az üzembe helyezéstől kell alkalmazni. Az üzembe helyezés időpontja az eszköz szokásos vállalkozási tevékenység keretében történő rendeltetésszerű hasznosításának a kezdő időpontja. Az üzembe helyezést hitelt érdemlő módon dokumentálni kell. (Tárgyi eszköz üzembe helyezési okmány)

Az évenként elszámolandó értékcsökkenés összegének évek közötti felosztásánál figyelembe lehet venni az adott eszköz használatával elért bevételt terhelő egyéb, az eszköz beszerzésével összefüggő, de bekerülési értéknek nem minősülő ráfordításokat (az üzembe helyezés utáni kamatot, a devizahitelek árfolyamveszteségét), az eszköz folyamatos használatával kapcsolatos karbantartási költségeket az egyedi eszköznek - az adott vállalkozási tevékenységre jellemző körülmények alapján számított - várható hasznos élettartamán belül, amennyiben az összemérés elvének érvényesülése azt indokolja.

A befejezett **kísérleti fejlesztés**, továbbá a befejezett **alapítás-átszervezés** aktivált értékét **5 év** vagy ennél rövidebb idő alatt lehet leírni.

A gazdálkodó szervezet az értékcsökkenési leírást a következő mérlegesorok esetében a következő módszerekkel határozza meg::

- vagyoni értékű jogok:
  - bruttó érték alapján lineáris
  - bruttó érték alapján degresszív
  - szorzószámok módszere vagy
  - évek száma módszere
  - abszolút összeg alapján
  - nettó érték alapján
  - lineáris gyorsított kulcs, vagy
  - maradék értékes leírás
  - kombinált módszer
  - teljesítményarányos leírás
  - bruttó érték alapján, vagy
  - nettó érték alapján)
- szellemi termékek (lásd a vagyoni értékű jogoknál felsorolt módszereket)
- üzleti vagy cégérték (lásd a vagyoni értékű jogoknál felsorolt módszereket)
- alapítás-átszervezés aktivált értéke (lásd a vagyoni értékű jogoknál felsorolt módszereket)
- kísérleti fejlesztés aktivált értéke (lásd a vagyoni értékű jogoknál felsorolt módszereket)
- ingatlanok (lásd a vagyoni értékű jogoknál felsorolt módszereket)
- ingatlanhoz kapcsolódó vagyoni értékű jogok (lásd a vagyoni értékű jogoknál felsorolt módszereket)
- műszaki gép, berendezés (lásd a vagyoni értékű jogoknál felsorolt módszereket)
- egyéb gép, berendezés (lásd a vagyoni értékű jogoknál felsorolt módszereket)
- jármű (lásd a vagyoni értékű jogoknál felsorolt módszereket)

Terv szerinti értékcsökkenés elszámolásának tilalma

Nem számolható el terv szerinti értékcsökkenés:

- a földterület, a telek (a bányaművelésre, veszélyes hulladék tárolására igénybe vett földterület, telek kivételével), az erdő bekerülési (beszerzési) értéke után,
- az üzembe nem helyezett beruházásnál,
- a képzőművészeti alkotásnál, a régészeti leletnél, valamint az olyan kép- és hangarchívumnál, egyéb gyűjteménynél, műemléki védettségű épületnél, illetve egyéb más eszközöknél, amely értékéből a használat során sem veszít, illetve amelynek értéke - különleges helyzetéből, egyedi mivoltából adódóan - évről évre növekszik,
- a már teljesen leírt, továbbá terv szerinti értékcsökkenés a tervezett maradványértéket elért tárgyi eszközöknél.

Terven felüli értékcsökkenés elszámolása

Terven felüli értékcsökkenést kell a tárgyi eszközöknél elszámolni akkor, ha a tárgyi eszköz:

- az immateriális javak, tárgyi eszköz (ide nem értve a beruházást) könyv szerinti értéke tartósan és jelentősen magasabb, mint ezen eszköz piaci értéke,
- az immateriális javak, tárgyi eszköz (ideértve a beruházást is) értéke tartósan lecsökken, mert az eszköz a vállalkozási tevékenység változása miatt feleslegessé vált, vagy megrongálódás, megsemmisülés, illetve hiány következtében rendeltetésének megfelelően nem használható, illetve használhatatlan.
- a vagyoni értékű jog a szerződés módosulása miatt csak korlátozottan vagy egyáltalán nem érvényesíthető
- a befejezett kísérleti fejlesztés révén megvalósuló tevékenységet korlátozzák vagy megszüntetik, illetve az eredménytelen lesz
- az üzleti vagy cégérték könyv szerinti értéke - a jövőbeni gazdasági hasznokra vonatkozó várakozásokat befolyásoló körülmények változása következtében - tartósan és jelentősen meghaladja annak piaci értékét (a várható megtérülésként meghatározott összeget).

Az érték csökkentését olyan mértékig kell végrehajtani, hogy az immateriális jószág, a tárgyi eszköz, a beruházás használhatóságának megfelelő, a mérlegkészítéskor érvényes (ismert) piaci értéken szerepeljen a mérlegben. Amennyiben az immateriális jószág, a tárgyi eszköz (beruházás) rendeltetésének megfelelően nem használható, illetve használhatatlan, megsemmisült vagy hiányzik, azt az immateriális javak, a tárgyi eszközök, a beruházások közül - a terven felüli értékcsökkenés elszámolása után - ki kell vezetni. A piaci érték alapján meghatározott terven felüli értékcsökkenést a mérleg fordulónapjával, az eszközök állományból történő kivezetése esetén meghatározott terven felüli értékcsökkenést a kivezetés időpontjával kell elszámolni.

Nem számolható el terven felüli értékcsökkenés sem a már teljesen leírt, továbbá terv szerinti értékcsökkenés a tervezett maradványértéket elért tárgyi eszközöknél.

Terven felüli értékcsökkenés visszairása

Amennyiben az immateriális jószág, a tárgyi eszközöknél a piaci érték alapján meghatározott terven felüli értékcsökkenés elszámolásának okai már nem vagy csak részben állnak fenn, az elszámolt terven felüli értékcsökkenést meg kell szüntetni, az immateriális jószág, a tárgyi eszközt piaci értékére (legfeljebb a terv szerinti értékcsökkenés figyelembevételével meghatározott nettó értékére) vissza kell értékelni.

Terv szerinti értékcsökkenési leírás megváltoztatása

Amennyiben az évenként elszámolásra kerülő értékcsökkenés megállapításakor (megtervezésekor) figyelembe vett körülményekben (az adott eszköz használatának időtartamában, az adott eszköz értékében és a várható maradványértékben) lényeges változás következett be, akkor a terv szerint elszámolásra kerülő értékcsökkenés megváltoztatható, de a változás eredményre gyakorolt számszerűsített hatását a kiegészítő mellékletben be kell mutatni.

Az immateriális jószágnál, a tárgyi eszközöknél a terven felüli értékcsökkenés elszámolása, illetve visszairása az évenként elszámolandó terv szerinti értékcsökkenés, a várható hasznos élettartam és a maradványérték újbóli megállapítását eredményezheti. Abban az esetben, ha a terven felüli értékcsökkenés elszámolására azért volt szükség, mert az eszköz káresemény következtében

megrongálódott, akkor az eseményt követően lehet, hogy megváltozik az eszköz használati ideje, illetve ha az változatlan, akkor a terv szerinti értékcsökkenés összege, ezért lehetséges, hogy a tervezett leírást meg kell változtatni. Ha azért volt szükség terven felüli értékcsökkenés elszámolására, mert a piaci érték változását nem tükrözte a terv szerinti értékcsökkenés elszámolása, akkor általában nem indokolt a tervezett leírás megváltoztatása.

A tervezett leírás megváltoztatása azért is szükségessé válhat, mert az eszközökkel kapcsolatban hozzáírást számoltak el felújítás, bővítés miatt. Ezekben az esetekben biztos, hogy változik, vagy az eszköz leírasi ideje, vagy az évente elszámolandó terv szerinti értékcsökkenés összege (esetleg mindkettő).

A terv szerinti értékcsökkenés, a várható hasznos élettartam és a maradványérték újbóli megállapítását a kiegészítő mellékletben indokolni kell és annak az eszközökre, illetve az eredményre gyakorolt hatását külön be kell mutatni.

Hasznos élettartam

Hasznos élettartam: az az időszak, amely alatt az amortizálható eszközt a gazdálkodó időarányosan vagy teljesítményarányosan az eredmény terhére elszámolja;

- hasznos élettartam az az időszak, amely alatt az amortizálható eszközt a gazdálkodó a várható fizikai elhasználódás (műszakok száma, tevékenységre jellemző körülmények, az eszköz fizikai jellemzői), erkölcsi avulás (technológiai változások, termékek iránti kereslet), az eszköz használatával kapcsolatos jogi és egyéb korlátozó tényezők figyelembevételével várhatóan használni fogja, vagy
- hasznos élettartam az a megtermelhető darabszám, elvégezhető teljesítmény vagy egyéb egység szám figyelembevételével meghatározott időszak, amely időszak alatt a gazdálkodó az előbbieket várhatóan elő tudja állítani az amortizálható eszköz felhasználásával. (Szt. 3. § (4) bekezdés 5. pont)

A fentiekből következően, a hasznos élettartam az az (években, negyedévekben, hónapokban, napokban kifejezett) időszak, ameddig az adott eszközt a gazdálkodó várhatóan használni fogja. Így a hasznos élettartam és a műszaki ismérvek alapján meghatározott élettartam viszonyától függ lényegében, hogy kell-e maradványértékkel számolni vagy nem kell.

Maradványérték

Maradványérték: a rendeltetésszerű használatbavétel, az üzembe helyezés időpontjában - a rendelkezésre álló információk alapján, a hasznos élettartam függvényében - az eszköz meghatározott, a hasznos élettartam végén várhatóan realizálható értéke. Nulla lehet a maradványérték, ha annak értéke valószínűsíthetően nem jelentős. (Szt. 3. § (4) bekezdés 6. pont)

A tárgyi eszköznek hasznos élettartam végén várható maradványértéke összegének megállapításához a várható hasznos élettartamot kell meghatározni, ami a bekerülési érték 10%-a

Valószínűsíthetően nem jelentős a maradványérték és ezért nulla értékkel kerülhet figyelembe vételre akkor, ha az adott tárgyi eszköz

- a hasznos élettartam végén várhatóan nem kerül eladásra és a hulladékértéke várhatóan kevesebb lesz,
- a hasznos élettartam végén ugyan várhatóan értékesítésre kerül, de a várható eladási ára kevesebb lesz,

mint az adott eszköz számviteli politikában meghatározott, nullának minősített maradványértéke.

A hasznos élettartam és a maradványérték összefüggései

Amennyiben a hasznos élettartam várhatóan megegyezik az adott tárgyi eszköz műszakilag indokolt – erkölcsi avulást is figyelembe vevő – műszaki ismérvek alapján meghatározott élettartamával, valószínűsíthető, hogy lesz maradványértéke, de ez a maradványérték nem lesz

magasabb, mint a számviteli politikában meghatározott azon érték, amelyet nulla értékkel lehet számításba venni.

Ha a hasznos élettartam rövidebb az eszköz műszaki-gazdasági élettartamától, azonban a használt eszköz értékesítésekor a várható piaci érték nem jelentős az eszköz bekerülési értékéhez képest, úgy szintén nullának tekinthető a maradványérték.

Amennyiben a hasznos élettartam várhatóan rövidebb lesz, mint az adott tárgyi eszköz műszaki ismérvek alapján meghatározott élettartama, mert az üzembe helyezéskor már ismert, hogy az adott eszközt néhány éven belül értékesítik, vagy új társaságba nem pénzbeli betétként szolgáltatják, vagy maga a szervezet szűnik meg, akkor az adott tárgyi eszköznek a hasznos élettartam végén figyelembe veendő maradványértékét az eszköz várható eladási ára, várható piaci értéke összegében kell számításba venni, amennyiben ez az érték magasabb, mint a számviteli politikában meghatározott érték.

5. Értékhelyesbítés

Az értékhelyesbítés szabályai nem kötelezően alkalmazandók, az a szervezet választásának függvénye.

Az értékhelyesbítés alkalmazását a gazdálkodó szervezet *választhatja*.

Az értékhelyesbítés alkalmazására akkor kerülhet sor, ha a vállalkozó tevékenységét tartósan szolgáló

- vagyoni értékű jog,
- szellemi termék,
- tárgyi eszköz (kivéve a beruházásokat, a beruházásra adott előlegeket),
- tulajdoni részesedést jelentő befektetés

piaci értéke jelentősen meghaladja az adott eszköznek a (a korábban elszámolt terven felüli értékcsökkenés vagy értékvesztés visszairás utáni) könyv szerinti (bekerülési) értékét.

A piaci érték és a (a korábban elszámolt terven felüli értékcsökkenés vagy értékvesztés visszairás utáni) könyv szerinti (bekerülési) érték közötti különbséget a mérlegben az eszközök között "Értékhelyesbítés"-ként, a saját tőkén belül "Értékelési tartalék"-ként mutatható ki.

A könyvekben az értékhelyesbítés összegét és annak változásait egyedi eszközönként elkülönítetten kell nyilvántartani.

Amennyiben az egyedi eszközönként meghatározott értékhelyesbítés összege jelentősen eltér az előző üzleti év mérlegfordulónapján kimutatott értékhelyesbítés összegétől, a leltárral alátámasztott különbséget

- növeli az értékhelyesbítés összegét az értékelési tartalékkal szemben, ha a tárgyévi értékhelyesbítés értéke meghaladja az előző évit,
- csökkenti az értékhelyesbítés összegét az értékelési tartalékkal szemben, ha a tárgyévi értékhelyesbítés értéke alacsonyabb az előző évinél, legfeljebb az előző üzleti év mérlegfordulónapján kimutatott értékhelyesbítés összegéig.

Az (eszközök könyvekből történő kivezetésekor az egyedi eszközhöz kapcsolódó, elkülönítetten nyilvántartott értékhelyesbítést is ki kell vezetni az értékelési tartalékkal szemben.

Az értékhelyesbítések megállapításának, elszámolásának szabályszerűségét a könyvvizsgálónak a kötelező könyvvizsgálat keretében ellenőriznie kell. Amennyiben a könyvvizsgálat nem kötelező, az értékelés felülvizsgálatával független könyvvizsgálót kell megbízni.

6. Az eszközök értékvesztése és az értékvesztés visszairása

Az **értékvesztés** az eszköz könyv szerinti értékének és a mérlegképzéskor ismert piaci értékének a különbsége.

Értékvesztés elszámolása a következő mérlegtételeknél lehetséges:

- a. Gazdasági társaságban lévő tulajdoni részesedést jelentő befektetések

- b. Hitelviszonyt megtestesítő, egy évnél hosszabb lejáratú értékpapír
- c. Vevői követelés
- d. Vásárolt készlet

A **gazdasági társaságban lévő tulajdoni részesedést jelentő befektetés**nél - függetlenül attól, hogy az a forgóeszközök, illetve a befektetett pénzügyi eszközök között szerepel - értékvesztést kell elszámolni, a befektetés könyv szerinti értéke és piaci értéke közötti - veszteségjellegű - különbség összegében, ha ez a különbség tartósan mutatkozik és jelentős összegű.

A piaci értéke meghatározásakor figyelembe kell venni:

- a gazdasági társaság tartós piaci megítélését, a piaci megítélés tendenciáját, a befektetés (felhalmozott) osztalékkal csökkentett tőzsdei, tőzsdén kívüli árfolyamát, annak tartós tendenciáját,
- a megszűnő gazdasági társaságnál a várhatóan megtérülő összeget,
- a gazdasági társaság saját tőkéjéből a befektetésre jutó részt, külföldi pénzügyi értékre szóló befektetés esetén, az üzleti év mérlegfordulónapjára vonatkozó választott devizaárfolyamon átszámított forintértéken.

Amennyiben a befektetésnek a mérlegkészítéskori piaci értéke jelentősen és tartósan magasabb, mint a befektetés könyv szerinti értéke, a különbséggel a korábban elszámolt értékvesztést visszafelé csökkenteni kell. Az értékvesztés visszafelé csökkentésével a befektetés könyv szerinti értéke nem haladhatja meg a beszerzési értéket.

Tartósan minősül a könyv szerinti érték és a piaci érték különbsége, ha az múltbeli tények vagy jövőbeni várakozások alapján legalább egy évig fennáll. A különbség tartósan minősül – fennállásának időtartamától függetlenül – akkor is, ha az az értékeléskor a rendelkezésre álló információk alapján véglegesnek tekinthető.

A **hitelviszonyt megtestesítő, egy évnél hosszabb lejáratú értékpapírnál** - függetlenül attól, hogy az a forgóeszközök, illetve a befektetett pénzügyi eszközök között szerepel - értékvesztést kell elszámolni, ha a hitelviszonyt megtestesítő értékpapír könyv szerinti értéke és - (felhalmozott) kamatot nem tartalmazó - piaci értéke közötti különbség veszteségjellegű, tartósan mutatkozik és jelentős összegű.

Az értékpapír piaci értéke meghatározásakor figyelembe kell venni:

- az értékpapír (felhalmozott) kamattal csökkentett tőzsdei, tőzsdén kívüli árfolyamát, piaci értékét, annak tartós tendenciáját,
- az értékpapír kibocsátójának piaci megítélését, a piaci megítélés tendenciáját, azt, hogy a kibocsátó a lejáratkor, a beváltáskor a névértéket (és a felhalmozott kamatot) várhatóan megfizeti-e, illetve milyen arányban fizeti majd meg.

Amennyiben az értékpapír mérlegkészítéskori piaci értéke jelentősen és tartósan magasabb, mint a könyv szerinti értéke, a különbséggel a korábban elszámolt értékvesztést visszafelé csökkenteni kell. Az értékvesztés visszafelé csökkentésével az értékpapír könyv szerinti értéke nem haladhatja meg a beszerzési értéket, illetve ha a beszerzési érték magasabb a névértéknél (névérték felett vásárolt értékpapírnál), az értékvesztés visszafelé csökkentésével az értékpapír könyv szerinti értéke nem haladhatja meg az adott értékpapír névértékét.

A külföldi pénzügyi értékre szóló, tulajdoni részesedést jelentő befektetésnél, illetve a hitelviszonyt megtestesítő értékpapírnál az értékvesztés összegét, illetve az értékvesztés visszafelé csökkentését devizában kell megállapítani, majd a nyilvántartási devizaárfolyamon kell azt forintba átszámítva a pénzügyi műveletek ráfordításai között, illetve a pénzügyi műveletek ráfordításait csökkentő tételként elszámolni. Ezt követően kell az árfolyamváltozás hatását megállapítani.

A hitelkockázati szempontból **kockázatmentesnek minősített**, valamely ország központi kormánya vagy központi (jegy) bankja által kibocsátott, illetve tőkére és hozamra vonatkozóan **garantált befektetési célú, lejáratig tartott, kamatozó, illetve diszkont értékpapírok** esetében az értékvesztés-elszámolást nem kell alkalmazni a bekerülési érték azon része után, amely a lejáratkor megtérül.

A **vevő, az adós minősítése** alapján az üzleti év mérlegfordulónapján fennálló és a mérlegkészítés időpontjáig pénzügyileg nem rendezett követelésnél (ideértve a hitelintézetekkel, pénzügyi vállalkozásokkal szembeni követeléseket, a kölcsönként, az előlegként adott összegeket, továbbá a bevételek aktív időbeli elhatárolása között lévő követelésjellegű tételeket is) értékvesztést kell elszámolni - a mérlegkészítés időpontjában rendelkezésre álló információk alapján - a követelés könyv szerinti értéke és a követelés várhatóan megtérülő összege közötti - veszteségjellegű - különbözet összegében, ha ez a különbözet tartósan mutatkozik és jelentős összegű.

A vevőként, az adósonként **kisösszegű követelések** könyvvitelben elkülönített csoportjára - a vevők, az adósok együttes minősítése alapján - az értékvesztés összege ezen követelések nyilvántartásba vételi értékének százalékában is meghatározható, egy összegben elszámolható, elkülönítetten kimutatható. Ez esetben a következő évi mérlegfordulónapi értékeléskor a vevőként, adósonként kisösszegű követelések - hasonló módon megállapított - értékvesztésének összegét össze kell vetni az előző évi, ilyen jogcímen elszámolt értékvesztés összegével és a csoport szintjén mutatkozó különbözetet - előjelének megfelelően - a korábban elszámolt értékvesztést növelő értékvesztésként, illetve a korábban elszámolt értékvesztés visszairásaként kell elszámolni.

Kisösszegű követelésnek tekinti a gazdálkodó szervezet a 100.000,- Ft alatti követelést

Amennyiben a vevő, az adós minősítése alapján a követelés várhatóan megtérülő összege jelentősen meghaladja a követelés könyv szerinti értékét, a különbözettel a **korábban elszámolt értékvesztést visszairással csökkenteni kell**. Az értékvesztés visszairásával a követelés könyv szerinti értéke nem haladhatja meg a nyilvántartásba vételi (devizakövetelés esetén a választott árfolyamon számított) értékét.

A követelések eredeti, nyilvántartásba vételi (devizakövetelés esetén a választott árfolyamon számított) értékét, az üzleti évben elszámolt, illetve visszaírt, a halmozottan elszámolt értékvesztés összegét - legalább a mérlegtételek szerinti megbontásban - a kiegészítő mellékletben be kell mutatni.

Ha a **vásárolt készlet** (anyag, áru) bekerülési (beszerzési), illetve könyv szerinti értéke jelentősen és tartósan magasabb, mint a mérlegkészítéskor ismert tényleges piaci értéke, akkor azt a mérlegben a tényleges piaci értéken, ha pedig a **saját termelésű készlet** (befejezetlen termelés, félkész és késztermék, állat) bekerülési (előállítási), illetve könyv szerinti értéke jelentősen és tartósan magasabb, mint a mérlegkészítéskor ismert és várható eladási ára, akkor azt a mérlegben a még várhatóan felmerülő költségekkel csökkentett, várható támogatásokkal növelt eladási áron számított értéken kell kimutatni, a készlet értékét a különbözetnek értékvesztéskénti elszámolásával kell csökkenteni.

Piaci értéként figyelembe lehet venni:

- a rendelkezésre álló árajánlatokat, katalógus árakat,
- az új beszerzések számla szerinti árait,
- az árutőzsdén bevezetett készletek tőzsdei árait.

A vásárolt készlet bekerülési (beszerzési), illetve könyv szerinti értékét, illetve a saját termelésű készlet bekerülési (előállítási) értékét csökkentetten kell a mérlegben szerepeltetni, ha

- a készlet a vonatkozó előírásoknak (szabvány, szállítási feltétel, szakmai előírás stb.), illetve eredeti rendeltetésének nem felel meg,
- ha megrongálódott,
- ha felhasználása, értékesítése kétségessé vált,
- ha feleslegessé vált.

A készlet értékének csökkentését - a különbözetnek értékvesztéskénti elszámolásával - ez esetben addig a mértékig kell elvégezni, hogy a készlet a használhatóságnak (az értékesíthetőségnek) megfelelő, mérlegkészítéskor, illetve a minősítés elvégzésekor érvényes (ismert) piaci értéken (legalább haszonanyagáron, illetve hulladékértéken) szerepeljen a mérlegben.

Amennyiben a készlet piaci értéke jelentősen és tartósan meghaladja könyv szerinti értékét, a különbözettel a korábban elszámolt értékvesztést visszairással csökkenteni kell. Az értékvesztés visszairásával a készlet könyv szerinti értéke nem haladhatja meg a bekerülési értéket.

7. Devizás értékelés

A számvitelről szóló 2000. évi C. törvény 60. § és 62. §-a inak rendelkezései tartalmazzák a külföldi pénzürtékre szóló eszközök és kötelezettségek értékelésének szabályait. Ezek a következő területeket érintik:

- valutapénztárba bekerülő valutakészletet,
- devizaszámlára kerülő devizát,
- külföldi pénzürtékre szóló követelést,
- külföldi pénzürtékre szóló befektetett pénzügyi eszközt,
- külföldi pénzürtékre szóló értékpapírt,
- külföldi pénzürtékre szóló kötelezettséget.

Az értékelés során markánsan szétválasztandó, hogy az adott tétel évközi, vagy év végi értékeléséről van-e szó, az eltérő rendelkezések miatt. Ezeket az adott számlaszámokon belül külön tarja nyilván a gazdálkodó szervezet.

Bekerülési érték meghatározása

Az üzleti év folyamán az értékelést – valamennyi a fentiekben tárgyalt tétel esetén – a bekerülés napján, illetve a szerződés szerinti teljesítés napján a számviteli politikában rögzített árfolyamon számítja forintra a gazdálkodó szervezet. Vagyis egy adott napon a külföldi pénznemben kifejezett gazdasági események ugyanazon az árfolyamon kerülnek a könyvekben lerögzítésre (forintosításra).

A törvényi előírásnak megfelelően a gazdálkodó szervezet a **forintért vásárolt valutát, illetve devizát**, a ténylegesen fizetett forint alapján határozza meg a nyilvántartási árfolyamot, azaz a deviza, vagy valuta – ügyletet lebonyolító hitelintézet által alkalmazott – eladási árfolyamán történik az értékelés. A valuta, deviza forintra történő beváltásakor a ténylegesen kapott forintérték kerül a könyvekbe, a valutát, illetve a devizát pedig a könyv szerinti értékén (árfolyamán) kell a könyvekből kivezetni.

Amennyiben az exportértékesítés devizában meghatározott ellenértékét azonos devizaértékű importáruval, illetve importszolgáltatással egyenlíti ki a vállalkozás (**barterügylet**), akkor az importbeszerzés, illetve az exportárbevétel forintértékét az importbeszerzés, illetve az exportértékesítés szerződés szerinti devizaértéknek az első teljesítéskor érvényes a Magyar Nemzeti Bank által közzétett hivatalos devizaárfolyamon átszámított forintértéken határozza meg. Így az importbeszerzés és az exportértékesítés árbevétele forintértékben is azonos lesz.

2012. január 1-től azon gazdasági események (akár beszerzések, akár értékesítések) esetén, amelyeknél az ellenérték külföldi pénznemben kerül meghatározásra, az értékesítéshez kapcsolódó követelés, illetve a beszerzéshez kötődő kötelezettség forintértékének meghatározása során alkalmazható az **általános forgalmi adóról szóló törvény szerinti árfolyam** is. Ezzel biztosítható, hogy a követelések és kötelezettségek könyvelésekor azok forintban kifejezett értéke egybeessen az áfa törvénynek az adóalap forintban történő megállapítására vonatkozó előírásai alapján számított értékkel.

A bekerülési érték részét képezi a **beruházáshoz, vagyoni értékű joghoz közvetlenül kapcsolódó devizakötelezettségnek** az eszköz üzembe helyezéséig terjedő időszakra elszámolt árfolyam-különbözete, függetlenül attól, hogy az árfolyamvesztés, vagy árfolyamnyereség. A beruházáshoz, a vagyoni értékű joghoz közvetlenül kapcsolódó devizakötelezettségnek a pénzügyi teljesítéskor realizálódott árfolyam-különbözetét a gazdálkodó nem a pénzügyi műveletek egyéb eredményével szemben – hanem a bekerülési értéket módosító tételként veszi figyelembe, ha a gazdasági esemény az üzembe helyezés előtt megtörtént. Devizás kötelezettségnek minősül az összes olyan devizában teljesítendő kötelezettség, amelyik a

beruházáshoz, vagyoni értékű joghoz közvetlenül kapcsolódik, így különösen a devizás szállítói tartozás, illetve a devizás hitel-, vagy kölcsöntartozás. Csak a devizaszámlán meglévő a devizakészlettel nem fedezett devizakötelezettségek árfolyam-különbözete módosítja a bekerülési értéket..

Ügylet befejeződése

Külföldi pénzürtékre szóló befektetett eszköz, értékpapír beváltásakor, a külföldi pénzürtékre szóló követelés és kötelezettség pénzügyi rendezésekor az előzőek szerint kiszámított könyv szerinti forintérték és a pénzügyi realizáláskor ténylegesen kapott, illetve fizetett forintérték közötti különbség összegét a pénzügyi műveletek egyéb bevételei, illetve egyéb ráfordításai között mutatja ki az egyesület.

Egyik devizának, valutának másik devizára, valutára történő átváltása során az átváltás gyakorlatilag napi választott árfolyamon kerül elszámolásra, tehát árfolyam-különbözet keletkezik és realizált eredményhatás kerül kimutatásra. A beváltott deviza, valuta a könyv szerinti értékén kerül kivezetésre, a beváltás során kapott deviza, valuta a bekerülés napján érvényes választott árfolyamon kerül elszámolásra. A két árfolyam közötti különbség – előjelének megfelelően – pénzügyi műveletek egyéb bevételei/ráfordításai között kerül elszámolásra.

Külföldi pénzürtékben kifejezett követelés pénzügyi rendezésekor, illetve a külföldi pénzürtékre szóló értékpapír beváltásakor, ha a devizában kapott pénzürtéket a vállalkozás devizaszámlára helyezi, és nem forintosítja, úgy mind a követelés, illetve értékpapír állományának csökkenését, mind a devizakészlet növekedését a pénzügyi rendezés napján érvényes, a számviteli politikában rögzített, választott árfolyamon kell elszámolni. A követelés, illetve az értékpapír bekerülése napján érvényes, a számviteli politikában rögzített devizaárfolyam és a pénzügyi rendezés napjára vonatkozó, a számviteli politika szerinti választott árfolyam közötti különbség összege a pénzügyi műveletek egyéb eredményeként számolandó el. A devizaszámlán ekkor nem keletkezik árfolyam-különbözet, csupán a nyilvántartási ár változhat.

Külföldi pénzürtékre szóló követeléshez, értékpapírhoz kapcsolódóan árfolyamnyereség akkor keletkezik, ha a pénzügyi teljesítéskor a vállalkozás által választott átszámítási módszerrel meghatározott árfolyam magasabb (a forint árfolyama az adott devizához viszonyítva csökkent), mint a teljesítéskor, számlázáskor érvényes árfolyam.

Külföldi pénzürtékre szóló követeléshez, értékpapírhoz kapcsolódóan árfolyamvesztés akkor realizálódhat, ha a pénzügyi teljesítéskor a deviza árfolyama kevesebb, mint a teljesítéskor, számlázáskor alkalmazott árfolyam.

A külföldi pénznemben kifejezett kötelezettség (pl. külföldi szállító, devizahitel) kiegyenlítésére felhasznált saját valuta, deviza esetén a pénzeszközök felhasználása könyv szerinti árfolyamon történik. Mivel a külföldi pénznemben kifejezett kötelezettség a számviteli politikában rögzített, a teljesítés napjára vonatkozó választott árfolyamon került értékelésre a könyvekbe való felvételkor, - és ezen az értéken kerülnek kivezetésre – ezért szükségszerűen árfolyam-különbözet keletkezik. Ez a pénz könyv szerinti árfolyamának és a kötelezettség felvételkori napi választott árfolyam különbségéből adódik.

2012. január 1-től, az előző bekezdésben foglaltaktól eltérően ha az ellenérték kiegyenlítése valutában történik, akkor a beszerzés (termék/szolgáltatás) a kifizetett valuta könyv szerinti árfolyamán is meghatározható, azaz elkerülhető a beszerzéshez kapcsolódóan az árfolyamkülönbözet elszámolása.

A gazdálkodó választása szerint a termék, szolgáltatás valutában történő kiegyenlítése esetén a *főszabály szerint – a választott árfolyamon – kerül a beszerzés meghatározására, így árfolyamkülönbözet elszámolásra kerül.*

Barter ügylet befejeződése esetén a külföldi megrendelővel szembeni – az exportáru-szállításból, az exportszolgáltatás teljesítéséből származó, devizában meghatározott – követelés forintértéke azonos lesz a külföldi megrendelővel szembeni – importbeszerzésből (importáru-beszerzésből, importszolgáltatás igénybevételeiből) származó, devizában meghatározott – kötelezettség forintértékével, amelyet (technikai számla közbeiktatásával) össze kell vezetni, az összevezetés

után azokon egyenleg nem maradhat. Az azonos árfolyam miatt árfolyam-különbözet elszámolására sincs lehetőség.

Év végi (mérlegfordulónapi) értékelés

A mérlegben a devizás eszközöket és devizás kötelezettségeket az üzleti év mérlegfordulónapjára vonatkozó, a számviteli politikában rögzített, választott devizaárfolyamon számított értéken mutatja ki a gazdálkodó szervezet. Az év végi értékelésből adódó árfolyam-különbözet összevonandó, egyenlegében kezelendő.

Az év végi árfolyamkülönbözetet – 2011. január 1-től – minden esetben el kell számolni (függetlenül attól, hogy annak mértéke jelentős vagy nem jelentős).

Ha az értékelésből adódó eltérés:

- veszteség, és a 8. számlaosztályban a Pénzügyi műveletek egyéb ráfordításaként kell elszámolni, így az adott üzleti év eredményét csökkenti az év végi értékelésből adódó összevont árfolyamveszteség,
- nyereség, és a 9. számlaosztályban a Pénzügyi műveletek egyéb bevételeként kell elszámolni, így az adott üzleti év eredményét növeli az év végi értékelésből adódó összevont árfolyamnyereség.

A mérlegfordulónapi devizás értékelések könyveléstechnikai megoldása a következő:

Ha nyereség keletkezett, akkor minden értékelésből adódó tételt a 9. Pénzügyi műveletek egyéb bevételei számlára kerül lekönyvelésre. A veszteség jellegű tételek a számla tartozik oldalán, a nyereség jellegű tételek – természetesen – a követel oldalán kerülnek rögzítésre. Ha veszteség keletkezett összevontan, akkor minden értékelésből adódó tételt a 8. Pénzügyi műveletek egyéb ráfordításai számlán kerül kimutatásra. A nyereség tételeket a számla követel oldalára, a veszteség jellegű tételeket – értelemszerűen – a számla tartozik oldalára kerülnek lekönyvelésre.

Értékeléskor a nyereségek a 9. Pénzügyi műveletek egyéb bevételei számlára, a veszteségek a 8. Pénzügyi műveletek egyéb ráfordításai számlára kerülnek lekönyvelésre, majd a végeredmény ismeretében a kisebb összeg átvezetésre kerül a nagyobb forgalmat mutató számlára.

A számviteli törvény fordulónapi értékelésének hatóköre kiterjed a devizában befolyt, vagy devizában meghatározott időarányos kamatok értékelésére is. Ezek ugyan az aktív időbeli elhatárolásokat érintik, de azon belül követelés tartalmú tételek. A pénzügyileg befolyt kamatokat a napi választott árfolyamon kell értékelni. A járó kamatok esetében sincs eltérés, ugyancsak a napi választott árfolyamon történik az értékelés. Ez akkor is igaz, ha a mérlegkészítés időpontjáig a kamat pénzügyileg is realizálódik. Ennek a mérlegfordulónapi értékelésekor a mérlegfordulónapon érvényes, a számviteli politikában rögzített, választott árfolyamot kell alkalmazni. Ez egy jelentős különbség az általános értékelési szabályoktól, mivel a devizás eszközök és kötelezettségek értékelése a mérlegfordulónapon történik, a többi eszköz mérlegértékének meghatározása pedig a mérlegkészítéskor ismert piaci érték figyelembevételével.

A fordulónapon még használatba nem vett beruházáshoz, a vagyoni értékű joghoz közvetlenül kapcsolódó devizakötelezettségnek az év végi árfolyam-különbözete bekerülési értéket módosító tételként kerül elszámolásra. Az ilyen devizakötelezettségek árfolyam-különbözetét a fordulónapi összevont devizás értékelésnél nem lehet figyelembe venni, azokat a kötelezettségekkel szemben közvetlenül bekerülési értéket módosító tételként kell elszámolni. Vizsgálni szükséges azonban, hogy a devizás kötelezettség devizaszámlán meglévő devizakészlettel nem fedezett-e. Ebben az esetben ugyanis – a számviteli törvény előírás szerint - a devizakötelezettség árfolyam-különbözete nem számolható el a bekerülési érték részeként. Ekkor mind a devizakötelezettség, mind a devizakészlet a fordulónapi összevont devizás értékelés része lesz.

A mérlegfordulónapi árfolyam-különbözet számításánál a barter-ügyletből származó kötelezettségek, illetve követelések árfolyam-különbözeteit nem lehet figyelembe venni, ugyanis ezek a kötelezettségek, és követelések év végén nem értékelhetők át.

A devizás árfolyam-különbözetek elszámolását megelőzően a devizás, valutás eszközök,

kötelezettségek fordulónapi értékelésénél figyelembe kell venni a minősítéseket, ezért először a minősítési feladatokat kell végrehajtani és elszámolni. Ezek a következők:

- hitelezési veszteség,
- értékvesztés,
- értékvesztés visszaírása, és végül
- devizás árfolyam-különbözet elszámolása.

A fenti sorrend azt is jelenti, hogy az egyes minősítéseket meg kell határozni devizában, majd a devizás értékeket kell az általános szabályok szerint átszámítani forintra. A fordulónapi értékelésből adódó árfolyam-különbözetek csak ezután határozhatók meg.

A valuta- és devizakészlet nyilvántartási módozata

A valuta- és devizakészlet értékelésének módszerei a Szt. 62. § (4) bekezdésében kerültek felsorolásra. A deviza- és valutakészlet – természeténél fogva – nem az egyedi, hanem a csoportos nyilvántartás választását indokolja. Ezért nem célszerű a valuta- és devizakészlet csökkenését a beszerzési árfolyamon követni, hanem az átlagáras megoldás, vagy a FIFO módszer indokolt. Felmerülhet még az elszámolási ár használata is.

A számviteli törvény előírásaira figyelemmel a gazdálkodó: *átlagáras megoldást/FIFO módszert alkalmazza.*

Közösségen belüli kereskedelmi kapcsolatok

A számviteli törvény területi hatálya az Európai Unióhoz való csatlakozásunkat követően sem módosult, az továbbra is a Magyar Köztársaság területe. Ezért a számviteli elszámolások terén a Közösségen belüli termékértékesítés exportértékesítésnek, míg a Közösségen belüli termékbeszerzés importbeszerzésnek minősül. A számvitelben használatos export és import fogalma tartalmilag nem egyezik meg az Áfa törvény 2004. január 1-jétől hatályos ugyanezen fogalmi kategóriáival, ugyancsak nincs egyezés a két törvény tekintetében a szolgáltatásexport és szolgáltatásimport vonatkozásában. Az Áfa bevallás, valamint az éves beszámoló kiegészítő mellékletének elkészítése miatt a vállalkozásnak a főkönyvi számláit alszámlákra kell bontania a Közösségi kapcsolatok kimutatása céljából.

8. Egyes mérlegtételek értékelése

A MÉRLEGBEN SZEREPLŐ ESZKÖZÖK ÉRTÉKELÉSE

BEFEKTETETT ESZKÖZÖK ÉRTÉKELÉSE

Immateriális javak értékelése

Az **immateriális javakat** bekerülési értéken, illetve a bekerülési értéknek az elszámolt terv szerinti és terven felüli értékcsökkenési leírással csökkentett, a terven felüli értékcsökkenési leírás visszaírt összegével növelt, könyv szerinti értékén kell kimutatni.

Az immateriális javakra adott előleget az átutalt, fizetett a levonható előzetesen felszámított általános forgalmi adót nem tartalmazó összegben, illetve a már elszámolt értékvesztéssel csökkentett, az értékvesztés visszaírt összegével növelt könyv szerinti értékén kell kimutatni.

Üzleti vagy cégérték bekerülési (beszerzési) értéke cégvásárlás, illetve átalakulás esetén az alábbiak során meghatározott különbözet:

olyan cégvásárlás esetén, amikor a megvásárolt társaság, annak telephelye, üzlethálózata eszközeit és kötelezettségei a vevő tételesen állományba veszi a saját eszközei és kötelezettségei közé: a fizetett ellenérték (vétélár) és az egyes eszközök piaci értékének az átvállalt kötelezettségek értékével csökkentett értéke közötti különbözet az üzleti vagy cégérték, ha a fizetett ellenérték a magasabb,

olyan cégvásárlás esetén, amikor az adott társaság részvényeit úgy szerzi meg a vevő, hogy ezzel a vásárlással az adott társaságban minősített többséget biztosító befolyást szerez, és az adott társaság részvényeit a tőzsdén jegyzik, illetve forgalmazzák: az adott társaság megszerzett

részvényeiért fizetett ellenérték(vételár) lényegesen több, mint a megvásárolt részvények piaci értéke, akkor az üzleti vagy cégérték a kettő közötti pozitív különbséget,

□ olyan cégvásárlás esetén, amikor az adott társaság részvényeit, üzletrészeit, vagyoni betéiteit a vevő úgy szerzi meg, hogy ezzel a vásárlással az adott társaságban minősített többséget biztosító befolyást szerez és az adott társaság részvényeit, üzletrészeit, vagyoni betéiteit a tőzsdén nem jegyzi, nem forgalmazzák: az adott társaság megszerzett részvényeiért, üzletrészeiért, vagyoni betéteiért fizetett ellenérték(vételár) lényegesen több, mint az ezen befektetésre jutó - az adott társaság eszközei és kötelezettségei piaci értékének figyelembe vételével meghatározott (számított) - saját tőke értéke, a kettő közötti pozitív különbséget az üzleti vagy cégérték, negatív számított saját tőke esetén a fizetett ellenérték.

Az üzleti vagy cégérték amortizációja a Szabályzat 4. pontjában foglaltak szerint történik.

Terven felüli értékcsökkenést kell elszámolni akkor, ha az üzleti vagy cégérték könyv szerinti értéke, a jövőbeni gazdasági hasznokra vonatkozó várakozásokat befolyásoló körülmények változása következtében, tartósan és jelentősen meghaladja annak piaci értékét (a várható megtérülésként meghatározott összeget).

Az **alapítás-átszervezés aktivált értékét** 5 év alatt, vagy 5 évnél rövidebb idő alatt kerülhet leírásra. Az amortizáció elszámolása a Szabályzat 4. pontjában foglaltak alapján történik.

Terven felüli értékcsökkenést kell elszámolni akkor, ha az alapítás-átszervezés aktivált értékének könyv szerinti értéke, a jövőbeni gazdasági hasznokra vonatkozó várakozásokat befolyásoló körülmények változása következtében, tartósan és jelentősen meghaladja annak piaci értékét (a várható megtérülésként meghatározott összeget).

A **befejezett kísérleti fejlesztés aktivált értékét** 5 év alatt, vagy 5 évnél rövidebb idő alatt kerülhet leírásra. Az amortizáció elszámolása a Szabályzat 4. pontjában foglaltak alapján történik.

A vagyoni értékű jog és a szellemi termék könyv szerinti értékét meghaladó piaci értékét az immateriális javak értékhelyesbítéseként külön kell kimutatni a saját tőke részét képező értékelési tartálékkal azonos összegben, ha a gazdálkodó él a piaci értéken történő értékelés lehetőségével.

Tárgyi eszközök értékelése

A **tárgyi eszközöket**, a beruházásokat, felújításokat a bekerülési (beszerzési, előállítási) értékének az elszámolt terv szerinti és terven felüli értékcsökkenéssel csökkentett, a terven felüli értékcsökkenés visszaírt összegével növelt könyv szerinti értékén kell kimutatni.

A **beruházásra adott előleget** az átutalt, fizetett, a levonható előzetesen felszámított általános forgalmi adót nem tartalmazó összegben, illetve a már elszámolt értékvesztéssel csökkentett, az értékvesztés visszaírt összegével növelt könyv szerinti értékén kell kimutatni.

A tárgyi eszközökkel kapcsolatban a számviteli törvény számos részletes előírást tartalmaz a bekerülési érték meghatározásához., ezeket a Szabályzat 3. pontja tartalmazza.

Nem számolható el terv szerinti illetve terven felüli **értékcsökkenés** a már teljesen leírt tárgyi eszköznél. Továbbá nem számolható el terv szerinti értékcsökkenés a tervezett maradványértéket elért tárgyi eszköznél sem.

Amennyiben az évenként elszámolásra kerülő értékcsökkenés megtervezésekor figyelembe vett körülményekben lényeges változás következett be, abban az esetben a terv szerint elszámolásra kerülő értékcsökkenés megváltoztatható, de a változás eredményre gyakorolt számszerűsített hatását a kiegészítő mellékletben be kell mutatni.

A tárgyi eszközök terv szerinti értékcsökkenésének figyelembe vételével meghatározott nettó értékét meghaladó piaci értékét a tárgyi eszközök értékhelyesbítéseként külön kell kimutatni a saját tőke részét képező értékelési tartálékkal azonos összegben, ha a gazdálkodó él a piaci értéken való értékelés lehetőségével.

Befektetett pénzügyi eszközök értékelése

A **gazdasági társaságban lévő tulajdoni részesedést jelentő befektetést**, függetlenül attól, hogy az a forgóeszközök, illetve a befektetett pénzügyi eszközök között szerepel bekerülési

értéken, illetve a már elszámolt értékvesztéssel csökkentett, az értékvesztés visszaírt összegével növelt, könyv szerinti értéken kell kimutatni.

A gazdasági társaságban lévő tulajdoni részesedést jelentő befektetés bekerülési (beszerzési) értékének meghatározását jogcímenként a Szabályzat 3. pontja tartalmazza.

Hitelviszonyt megtestesítő, egy évnél hosszabb lejáratú értékpapírt, függetlenül attól, hogy az a forgóeszközök, illetve a befektetett pénzügyi eszközök között szerepel bekerülési értéken, illetve a már elszámolt értékvesztéssel csökkentett, az értékvesztés visszaírt összegével növelt, könyv szerinti értéken kell kimutatni.

A **hitelviszonyt megtestesítő, kamatozó értékpapír bekerülési értéke** nem tartalmazhatja a vételár részét képező, továbbá a kibocsátási okiratban, a csereszerződésben, a vagyonfelosztási javaslatban meghatározott piaci, forgalmi, beszámítási érték részét képező, felhalmozott kamat összegét.

A mérlegben a külföldi pénzügyi eszközre szóló befektetett pénzügyi eszközt, az üzleti év mérlegforduló napjára vonatkozó választott devizaárfolyamon átszámított forintértéken kell kimutatni minden esetben.

FORGÓESZKÖZÖK ÉRTÉKELÉSE

Készletek értékelése

A **készletek** a vállalkozási tevékenységet közvetlenül vagy közvetve szolgáló olyan eszközök, amelyek rendszerint egyetlen tevékenységi folyamatban vesznek részt és a tevékenység folyamán eredeti megjelenési alakjukat elvesztik, illetve a tevékenység során változatlan állapotban maradnak.

A mérlegben a készleteket bekerülési (beszerzési, előállítási) értéken, illetve a már elszámolt értékvesztéssel csökkentett, az értékvesztés visszaírt összegével növelt, könyv szerinti értéken kell kimutatni. Készletek esetében a beszerzési árba mindazok a költségek tartoznak, amelyek a raktárba kerülésig merültek fel.

A **készletre adott előleget** az átutalt, kifizetett, a levonható előzetesen felszámított forgalmi adót nem tartalmazó összegben, illetve a már elszámolt értékvesztéssel csökkentett, az értékvesztés visszaírt összegével növelt, könyv szerinti értéken kell kimutatni.

Vásárolt készletek értékelése

A **vásárolt készleteknél** (anyag, áru) **bekerülési értéke** lehet:

- a beszerzési értékek alapján számított átlagos (súlyozott) beszerzési ár szerint meghatározott érték,
- a beszerzési értékek alapján a FIFO módszer szerint meghatározott bekerülési érték.

Az **átlagos beszerzési ár meghatározható**:

- **csúsztatott átlagárral**, amikor minden beszerzés után új átlagár kerül kiszámításra és az aktuális készletcsökkenés értéke ezzel az új átlagárral kerül meghatározásra. Az újabb átlagár megállapításához az előző készletből megmaradt készletet az előző átlagárral számított értéken kell figyelembe venni,
- **időszaki (havi, negyedéves, éves) átlagárral**, ami az időszak végén kerül kiszámításra és ezzel kerül értékelésre a készletcsökkenés.

FIFO módszer: az elsőként bevételezett készlet mennyiség kerül először kiadásra, azaz az elsőként megvásárolt készlet kerül először felhasználásra, értékesítésre, egyéb kiadásra, következésképpen az időszak végén a készletek között maradt tételek a legutolsó beszerzésből származnak.

A vállalkozás a vásárolt készlet értékelésére az *átlagár/FIFO módszert* alkalmazza.

Az értékvesztés elszámolására vonatkozó szabályokat a Szabályzat 6. pontja tartalmazza.

Saját termelésű készletek értékelése

A saját termelésű készletek (befejezetlen termelés, félkész-és késztermék, állatok) bekerülési értéke lehet az előállítási költség:

- közvetlen önköltség, a számviteli törvény 51. paragrafusa szerinti előállítási költség,
- utókalkulációval meghatározott előállítási költség,
- norma szerinti közvetlen önköltség, ebben az esetben a befejezetlen termelés norma szerinti közvetlen önköltsége a félkész termék, a késztermék norma szerinti önköltségéből a teljesítési fok alapján arányosítással kerül meghatározásra,
- FIFO módszer szerint meghatározott előállítási költség,
- a még várhatóan felmerülő költségekkel és a kalkulált haszonnal csökkentett eladási ár
- (csak egyszerűsített éves és sajátos egyszerűsített éves beszámolónál választható eljárás). A még várhatóan felmerülő költségeket a teljesítési fok alapján arányosítással kell meghatározni.

Az óvatosság elvének érvényesülése érdekében az **értékvesztéseket** a saját termelésű készletek (befejezetlen termelés, félkész és késztermék) vonatkozásában is **el kell számolni**, ennek részletszabályait a Szabályzat 6. pontja tartalmazza.

A **befejezetlen építési-szerelési, illetve technológiai szerelési munka bekerülési értéke** a kalkulációs egység összes elszámolt közvetlen költségéből a megrendelővel még el nem számolt, de ténylegesen elvégzett munkák közvetlen önköltsége, amely utókalkulációval, továbbá a megrendelő igazolása alapján, a teljesítési fok alapján arányosítással is meghatározható. A kalkulációs egység egy szerződés szerinti munkánál (egy létesítménynél) nagyobb egység nem lehet.

Amennyiben a készlet piaci értéke jelentősen és tartósan meghaladja a könyv szerinti értékét, a különbözettel a korábban elszámolt értékvesztést visszairással csökkenteni kell. Az értékvesztés visszairásával a készlet könyv szerinti értéke nem haladhatja meg a bekerülési értéket.

Követelések értékelése

Követelések azok a különféle szállítási, vállalkozási, szolgáltatási és egyéb szerződésekből jogszerűen eredő, pénzforgásban kifejezett fizetési igények, amelyek a gazdálkodó által már teljesített, a másik fél által elfogadott, elismert termékértékesítéshez, szolgáltatás nyújtásához, kölcsönnyújtáshoz, előlegfizetéshez kapcsolódnak.

Követelések között kell kimutatni:

- követelések áruszállításból és szolgáltatásból (vevők),
- váltókövetelések,
- alapítókkal szembeni követelések,
- adott előlegek,
- egyéb követelések.

A követelést, ideértve a hitelintézetekkel, a pénzügyi vállalkozásokkal szembeni követeléseket, a pénzeszközöket, a kölcsönként, az előlegként adott összegeket is, függetlenül attól, hogy az a forgóeszközök, illetve a befektetett eszközök között szerepel- az elfogadott, az elismert összegben, illetve a már elszámolt értékvesztéssel csökkentett, az értékvesztés visszaírt összegével növelt, könyv szerinti értéken kell kimutatni.

Elismertnek azt a követelést kell tekinteni, amelynek teljesítésével kapcsolatban a partner (adós):

- sem mennyiségi, sem minőségi kifogással nem élt,
- a tartozás összegét nem kifogásolta,
- a teljesítés elfogadásáról szóló nyilatkozatot elismerte, az átvételt igazoló okmányokat aláírta,
- a számlázott összeget átutalta.

Behajthatatlanná vált követelést nem lehet a mérlegben szerepeltetni. Ha a behajtásra tett kísérlet eredménytelen, akkor a követelést le kell írni hitelezési veszteséggé. A behajthatatlan követelés eseteit a Számviteli Politika tartalmazza.

A **pénzügyi lízinggel kapcsolatos követelés összege** nem foglalja magában a pénzügyi lízinggel kapcsolatosan járó kamat összegét. Az ilyen címen felvett követelés összegét a megfizetett lízingdíjnak a lízingszerződésben meghatározott törlesztés összegével csökkentetten kell a mérlegben kimutatni.

A külföldi pénzürtékre szóló követelést a bekerülés napjára, illetve a szerződés szerinti teljesítés napjára vonatkozó devizaárfolyamon átszámított forintértéken kell a könyvviteli nyilvántartásba felvenni. A mérlegben a külföldi pénzürtékre szóló követelést, az üzleti év mérlegforduló napjára vonatkozó devizaárfolyamon átszámított forintértéken kell kimutatni minden esetben.

A mérlegben a **követelést a könyv szerinti értéken addig kell kimutatni amíg:**

- azt pénzügyileg nem rendezték, vagy
- egyéb módon, a Polgári Törvénykönyv szerinti beszámítással, eszközátadással nem rendezték,
- váltóval ki nem egyenlítették, illetve
- amíg azt el nem engedték, vagy
- behajthatatlan követelésként le nem írták.

A követelések utáni értékvesztés elszámolására és annak visszaírására vonatkozó szabályokat a Szabályzat 6. pontja tartalmazza.

Értékpapírok értékelése

Az értékpapírok között az egy évnél rövidebb befektetési idejű, forgatási céllal az átmeneti, nem tartós befektetésként vásárolt kötvények, részvények, egyéb értékpapírok vételi értékét, továbbá a saját részvények, üzletrészek visszavásárlási értékét kell kimutatni. Ezeket az értékpapírokat a gazdálkodó forgatási céllal szerzi be, hogy árfolyamnyereséget realizáljon.

A **gazdasági társaságban lévő tulajdoni részesedést jelentő befektetést**, függetlenül attól, hogy az a forgóeszközök, illetve a befektetett pénzügyi eszközök között szerepel bekerülési értéken, illetve a már elszámolt értékvesztéssel csökkentett, az értékvesztés visszaírt összegével növelt, könyv szerinti értéken kell kimutatni.

A külföldi pénzürtékre szóló értékpapírt a bekerülés napjára, illetve a szerződés szerinti teljesítés napjára vonatkozó devizaárfolyamon átszámított forintértéken kell a könyvviteli nyilvántartásba felvenni. A mérlegben a külföldi pénzürtékre szóló értékpapírt az üzleti év mérleg fordulónapjára vonatkozó devizaárfolyamon átszámított forintértéken kell kimutatni. A devizás értékelés részletszabályait a Szabályzat 7. pontja tartalmazza.

A **hitelviszonyt megtestesítő éven belüli, illetve egyéves lejáratú értékpapír** beszerzési értéken értékelhető mindaddig, amíg a kibocsátó a lejáratkor, a beváltáskor várhatóan a névértéket és a felhalmozott kamatot megfizeti. A hitelviszonyt megtestesítő értékpapír bekerülési értéke nem tartalmazhatja a vételár részét képező kamatot.

Az értékvesztés elszámolására és visszaírására vonatkozó szabályokat a Szabályzat 6. pontja tartalmazza.

Pénzeszközök értékelése

A pénzeszközök a készpénz és a csekkek, továbbá a bankbetétek értékét foglalják magukba.

A mérlegben a pénztár, csekkek értékeként az üzleti év mérlegforduló napján a pénztárban lévő forintpénzkészlet értékét a valutakészlet átszámított forintértékét, az elektronikus pénzeszközök értékét, a kapott csekkek értékét, leltárral alátámasztva, kell kimutatni.

A mérlegben a bankbetétek értékeként az üzleti év mérlegforduló napján, a számlavezető hitelintézetnél elhelyezett forintbetét bankkivonattal egyező értékét, továbbá a devizaszámlán lévő deviza bankkivonattal egyező értékének átszámított forintértékét kell kimutatni, függetlenül attól, hogy azokat belföldi vagy külföldi hitelintézetben helyezték el.

A valutapénztárba bekerülő valutakészletet, a devizaszámlára kerülő devizát a bekerülés napjára, illetve a szerződés szerinti teljesítés napjára vonatkozó devizaárfolyamon átszámított forintértéken kell a könyvviteli nyilvántartásba felvenni, kivéve a forintért vásárolt valutát, devizát, amelyet a fizetett összegben kell felvenni, és amelynél a ténylegesen fizetett forint alapján kell a nyilvántartásba vételi árfolyamot meghatározni. A mérlegben a valutapénztárban lévő valutakészletet, a devizaszámlán lévő devizát minden esetben az üzleti év mérlegforduló napjára vonatkozó devizaárfolyamon átszámított forintértéken kell kimutatni. A devizás értékelésre vonatkozó részletszabályokat a Szabályzat 7. pontja tartalmazza.

A MÉRLEGBEN SZEREPLŐ FORRÁSOK ÉRTÉKELÉSE

A mérlegben forrásként a saját tőkét, a céltartalékokat, a kötelezettségeket és a passzív időbeli elhatárolásokat kell szerepeltetni.: A saját tőkét, a céltartalékot, a kötelezettségeket és a passzív időbeli elhatárolásokat a mérlegben könyv szerinti értéken kell kimutatni.

A saját tőke értékelése

A saját tőke a - jegyzett, de még be nem fizetett tőkével csökkentett - jegyzett tőkéből, a tőketartalékból, az eredménytartalékból, a lekötött tartalékból, az értékelési tartalékból és a tárgyévi mérleg szerinti eredményből tevődik össze.

Saját tőkeként a mérlegben csak olyan tőkereszt szabad kimutatni, amelyet a tulajdonos (a tag) bocsátott a vállalkozó rendelkezésére, vagy amelyet a tulajdonos (a tag) a tőketartalékon túlmenően az adózott eredményből hagyott a vállalkozónál. A saját tőke részeként kell kimutatni az értékhelyesbítés értékelési tartalékát és a valós értékelés értékelési tartalékát is.

A saját tőke elemeit könyv szerinti értéken kell kimutatni.

A saját tőke elemeit – az Értékelési tartalék részletezését kivéve - a Számviteli Politika részletesen tartalmazza.

Értékelési tartalék értéke

A számviteli politikában megjelölt eszközök piaci értéken történő értékelésből származó érték helyesbítés összegét értékelési tartalékként kell kimutatni.

Amennyiben a gazdálkodó tevékenységét tartósan szolgáló vagyoni értékű jog, szellemi termék, tárgyi eszköz (kivéve a beruházásokat, a beruházásra adott előleget), tulajdoni részesedést jelentő befektetés piaci értéke jelentősen meghaladja az adott eszköznek a terven felüli értékcsökkenés/értékvesztés visszaírás utáni könyv szerinti bekerülési értékét, a piaci érték és a visszaírás utáni könyv szerinti bekerülési érték közötti különbség a mérlegben az eszközök között Érték helyesbítésként, a saját tőkén belül Értékelési tartalékként mutatható ki.

Amennyiben az egyedi eszközönként meghatározott érték helyesbítés összege jelentősen eltér az előző üzleti év mérleg fordulónapján kimutatott érték helyesbítés összegétől, a leltárral alátámasztott különbséget:

- növeli** az érték helyesbítés összegét, az értékelési tartalékkal szemben, ha a tárgyévi érték helyesbítés értéke meghaladja az előző évit,
- csökkenti** az érték helyesbítés összegét, az értékelési tartalékkal szemben, ha a tárgyévi érték helyesbítés értéke alacsonyabb az előző évinél, legfeljebb az előző üzleti év mérlegforduló napján kimutatott érték helyesbítés összegéig.

A piaci értékelésbe bevont, illetve a visszaírással érintett eszközök esetében a leltárnak - többek között - tartalmaznia kell:

- az egyedi eszköz mérlegkészítés-kori piaci értékét,
  - az egyedi eszköznek a könyv szerinti nettó értékét (az elszámolt értékcsökkenéssel, értékvesztéssel csökkentett, a terven felüli értékcsökkenés/értékvesztés visszaírásával növelt bekerülési értékét),
- a piaci érték és a nettó érték közötti különbséget.

Az eszközök könyvekből történő kivezetésekor az egyedi eszközhöz kapcsolódó, elkülönítetten nyilvántartott érték helyesbítést is ki kell vezetni az értékelési tartalékkal szemben.

Az érték helyesbítések megállapításának, elszámolásának szabályszerűségét a választott könyvvizsgálónak a kötelező könyvvizsgálat keretében tételesen ellenőriznie kell. Amennyiben a könyvvizsgálat nem kötelező, az értékelés felülvizsgálatával független könyvvizsgálót kell megbízni.

Az egyedi eszköz piaci értékét és az érték helyesbítés, valamint az értékelési tartalék meghatározását minden üzleti évben a fordulónappal el kell végezni, ha a vállalkozó élni kíván a piaci értéken való értékelés lehetőségével.

A gazdálkodó szervezetnek az értékelésbe bevont eszközök körét és a felértékelés módszerét rögzíteni szükséges.

Az értékelési tartalék és az értékhelyesbítés csak és kizárólag egymással szemben és azonos összegben változhat. Az értékelési tartalékból a saját tőke többi elemét nem lehet kiegészíteni, vagy arra kötelezettséget vállalni.

Céltartalék értékelése

A céltartalék képzésre vonatkozó szabályokat a Számviteli Politika tartalmazza.

A képzett céltartalékokat a mérlegben könyv szerinti értéken kell szerepeltetni.

Kötelezettségek értékelése

A kötelezettségek fogalmát, egyes típusait a Számviteli Politika tartalmazza.

Az **áruszállításból, a szolgáltatás teljesítéséből** származó, általános forgalmi adót is tartalmazó

- forintban teljesítendő kötelezettséget az elismert, számlázott összegben,
- devizában teljesítendő kötelezettséget - kivéve, ha az ellenérték kiegyenlítése exportáruval történik - az elismert, számlázott devizaösszegnek a forintra átszámított összegében

kell a mérlegben kimutatni mindaddig, amíg azt pénzeszközzel, váltóval, eszközátadással, a Polgári Törvénykönyv szerinti beszámítással ki nem egyenlítették, rendkívüli, illetve halasztott bevételként el nem számolták.

A **forintban felvett hitelt, kölcsönt** a ténylegesen folyósított, illetve a törlesztésekkel csökkentett összegben, a devizában felvett hitelt, kölcsönt a ténylegesen folyósított deviza, illetve a törlesztésekkel csökkentett deviza forintra átszámított összegében kell a mérlegben kimutatni.

A **pénzügyi lízinggel kapcsolatos kötelezettség** összegét a megfizetett lízingdíjnak a lízingszerződésben meghatározott törlesztés összegével csökkentetten kell a mérlegbe beállítani. Az ilyen címen felvett kötelezettség összege nem foglalja magában a pénzügyi lízinggel kapcsolatosan fizetendő kamat összegét.

A forintban fennálló **váltótartozásokat** a fizetendő forintösszegben, a devizában fennálló váltótartozásokat a devizaösszegnek a forintra átszámított összegében kell kimutatni.

A **külföldi pénzügyi értékre szóló kötelezettséget** a bekerülés napjára, illetve a szerződés szerinti teljesítés napjára vonatkozó devizaárfolyamon átszámított forintértéken kell a könyvviteli nyilvántartásba felvenni. A mérlegben a külföldi pénzügyi értékre szóló kötelezettséget az üzleti év mérlegforduló napjára vonatkozó devizaárfolyamon átszámított forintértéken kell kimutatni.

A devizás értékelés szabályait a Szabályzat 7. pontja részletezi.

9. Záró rendelkezések

Jelen szabályzatban foglaltak a Vezető jóváhagyásával, a Számviteli Politika részeként 2014. január 1. napjával lépnek hatályba.

A szabályzatban foglaltak betartása a gazdálkodó szervezet könyvelését végzőkre és a szervezet valamennyi munkatársa számára kötelező. Az előírások be nem tartása esetén felelősségre vonást kell alkalmazni.